І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

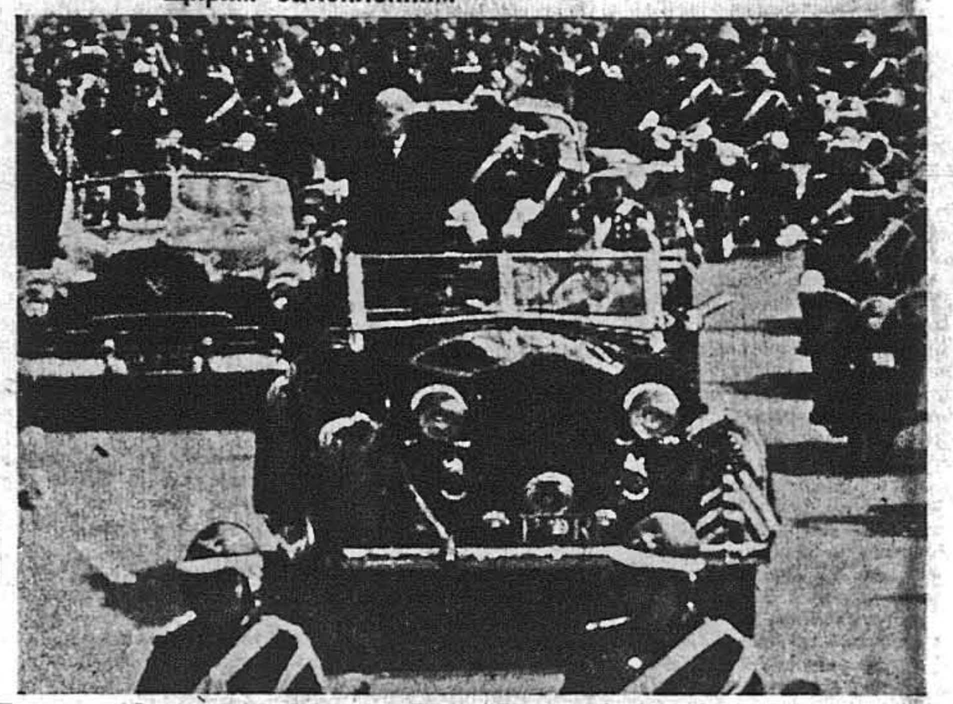
Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8749
Тел. в Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVII. Ч. 97. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 21-го ТРАВНЯ (MAY) 1960 ЦЕНТІВ 12 CENTS No. 97. VOL. LXVII.

ПРЕЗИДЕНТ ЗАКЛИКАЄ ЗАТИСНУТИ ПОЯСИ І ПОСИЛИТИ ПРАЦЮ ДЛЯ МИРУ І СВОБОДИ

Населення Портуґалії вітало през. Айзенгавера маніфестаційно та із щирим захопленням

Лісбона, Портуґалія. — Після холодних і бурхливих днів у Парижі населення Портуґалії і зокрема її столиці Лісбони приготовило президентові Айзенгаверові, першому президентові ЗДА на відвідинах у Портуґалії, маніфестаційну і теплу зустріч. На вулицях і площах Лісбони зібрані масово портуґальці вітали президента Айзенгавера окликами „хай живе" і „ми любимо Айка". Після офіційних зустрічей із президентом Портуґалії Амеріґо Родріґезо Томазом і прем'єром Салязаром, президент Айзенгавер зустрівся із представниками американських дипломатичних представництв й американської колонії в Портуґалії. У своїй промові, виголошеній на цьому зібранні през. Айзенгавер звернувся із закликом до вільного світу затягнути тісніше пояси і працювати ще зусильніше, як досі, для справи миру, справедливости і свободи. Торкаючися справи зірваної Хрущовим конференції на вершинах, президент Айзенгавер ствердив, що ні він, ні голови інших західніх великодержав не чекали від цієї конференції якихось революційних змін й успіхів, але трактували її тільки як нагоду для полегшення сучасного міжнародного напруження. Напади і наклепи совєтської сторони були зустрінуті достойно й обвинувачення були заперечені логікою і фактами. Згадуючи Портуґалію, як учасника Північно-Атлантійського Пакту, президент Айзенгавер підкреслив, що витворена ситуація вимагає тепер ще тіснішого об'єднання табору вільних народів і ще зусильнішої співпраці між ними. Закінчив Айзенгавер свій виступ закликом до посиленої боротьби з комуністичною загрозою і пенетрацією в політичній, економічній і пропаґандивній ділянках. Невдача конференції на вершинах, хоч і розчарувала глибоко проводи західніх держав, але ж водночас із цим об'єднала їх ще міцніше у їхній волі і рішучості працювати для справи справедливого миру у світі.

Президент Айзенгавер переїжджає вулицями Лісбони, відповідаючи піднесенням рук й усміхом на захоплення й оваційне вітання зібраного масово населення.

Президента Айзенгавера із його поворотом до З'єдинених Держав Америки зустріє вся американська нація, без уваги на політичні і партійні різниці, заявами признання і солідарности за його достойну поставу в обличчі обурливих і безприкладних в історії міжнародних взаємин образ і погроз совєтського диктатора Нікіти Хрущова. Усі провідні американські пресові органи у своїх надрукованих у п'ятницю 20 травня ц. р. редакційних статтях і коментарях, вітаючи президента з його поворотом, підкреслюють факт, що брутальна поведінка Хрущова так само, як і колись обурливі й агресивні акти Гітлера, привели не тільки до зміцнення єдности американської нації, але й теж до закріплення солідарности і одностайности між західніми великодержавами.

Генерали Твайнінґ і Вайт за посилення оборонної програми

Вашингтон. — Голова Об'єднаних Шефів Штабу генерал Натан Ф. Твайнінґ, зізнаючи в Сенатській Підкомісії Асиґнування, домагався, щоб Конґрес посилив оборонну програму ЗДА внаслідок того, що Хрущов зірвав Конференцію в Парижі, і тепер справа Берліну знову стає нашою найбільшою болячкою. Але він одночасно заявив, що і тепер „наша військова готовість є вища як колинебудь". З Твайнінґом зізнавав і заступник секретаря оборони Джеймс Г. Даґлес, і вони обидва вимагали, щоб ця підкомісія привернула ті суми, яких домагався президент Айзенгавер на протилетунські „Бомарк - Б" і на суперлітаконосець. Голова Сенатської Комісії Збройних Сил сенатор Ричард Б. Рассел заявив після цих зізнань, що недостатня військова сила цієї країни причинилася до недавнього неуспіху в Парижі, бо Хрущов не побоявся „ужити ординарних дипломатичних засобів". Сенатор Линдон Б. Джансон заявив, що уряд замало запропонував на оборону, хоч збройні сили мусять бути завжди на відповідній висоті, без огляду на те, чи має відбутися конференція на вершинах чи ні. Сенатор - республіканець Стайлес Бріджес домагався, щоб уряд негайно наказав відновити лети розвідчих літаків понад СССР, хіба що знайшлися б якісь інші засоби, які забезпечили б цю країну проти несподіваного нападу. Генерал Твайнінґ сказав, що військові кола ніколи не вірили в те, щоб розмови на вершинах могли мати якийсь успіх. Шеф штабу летунства генерал Томас Д. Вайт пропонував збільшити збройні сили країни, щоб можна „стояти віч-на-віч можливості нерозумности" після зриву конференції в Парижі.

Уряд пропонує законопроєкт про допомогу районам із більшим числом безробітних

Вашингтон. — Конґресмен Віднолл із Ню Джерзі предложив новий законопроєкт про призначення суми $180 мільйонів на допомогу тим районам, в яких існує більше число безробітних. Демократична більшість в Конґресі признала на цю ціль суму $251 мільйонів, але Президент не підписав цього законопроєкту, твердячи, що це завелика сума на цю ціль. Конґресмен Віднолл предложив урядовий проєкт, бо перший проєкт уряду про призначення на цю ціль суми $53 мільйонів Конґрес відкинув. З запропонованих Вiдноллом суми $100 мільйонів мало б піти на позички на будову домів, які мають громадське значення та інші публічні домівки в районах, де є більша кількість безробітних; $75 мільйонів призначені на будову нових фабричних будинків в тих самих районах; по $1.5 мільйона на технічну допомогу і на допомогу малим місцевостям, а $2 мільйони більшим містам. Ще не є відомо, чи Конґрес пробуватиме перемогти вето Президента, бо зовсім немає на це виглядів. Пенсилвенійські республіканські члени Конґресу внесли свій власний законопроєкт в цій самій справі, пропонуючи на цю ціль видати суму $108 мільйонів. Демократи плянують використати становище республіканців в цьогорічній виборчій кампанії.

У. С. К. СІЧ — ЕЛИЗАБЕТ ГРАЄ ФІНАЛЬНІ ЗМАГАННЯ ЗА ЧАШУ СТЕЙТУ НЮ ДЖЕРЗІ

Елизабетська Січ, яка веде в показнику найвищої кляси Футбольної Ліґи Стейту Ню Джерзі, зустрінеться на наступну неділю з німецькими футболістами клюбу Нюарк С.К. в фінальній грі за Чашу Стейту, Н. Дж.

В мистецьких змаганнях своєї Ліґи січовики несподівано втратили дві точки внаслідок програної зі Шкотським С.К. із Карні, Н. Дж. з вислідом 2:0 До кінця першенств Ліґи залишилося Січі ще двоє змагань.

Палатна комісія признала $ 475 мільйонів на допомогу шкільництву

Вашингтон. — Комісія правил в Палаті Репрезентантів прийняла законопроєкт, згідно з яким федеральний уряд мав би видати на допомогу шкільництву $975 мільйонів долярів. Цей проєкт прийнято більшістю 7-ох до 5-ох голосів, бо республіканець конґресмен Керролл Ріс із Теннесі приєднався до 6-ох демократів. Ця сума була б розділена таким способом, що уряд видав би на будову шкільних будинків $325 мільйонів річно, починаючи від року, який зачинається 1-го липня ц. р. В дальших двох роках стейти мусіли б призначити на цю саму ціль стільки долярів, скільки дістануть допомоги від федерального уряду. Повна Палата почне дебати над цим проєктом вже в середу 25-го травня, а конґресмен-демократ Френк Томпсон висловив надію, що Президент підпише цей законопроєкт. Але інші члени Конґресу не мають надії, чи Конґрес ухвалить ці видатки.

УСК Ню Йорк робить підсумки своєї праці

Український Спортовий Клюб, Ню Йорк, переведе на своїх річних Загальних Зборах вже цієї суботи підсумки своєї праці за дванадцятий рік свого існування. Цей рік був для УСК-у особливо успішний, бо в ньому ця відома молодеча спортова організація придбала на власність спортовий майдан, та недавно ще подбала про побільшення його, щоб надати цьому грищу характер справжнього українського спортового стадіону. В цьому ж сезоні перша футбольна команда УСК-у, а має цей Клюб всіх сім команд футболу, як і команди інших ланок спорту, здобула чемпіонат Першої Дивізії Німецько - Американської Футбольної Ліґи і разом з цим аванс до найвищої кляси цієї Ліґи. На дванадцятому році існування УСК-у громадянство з признанням відзначає велику працю цієї спортової організації серед української молоді та для її добра.

ФУТБОЛЬНА КОМАНДА УКРАЇНСЬКОГО СПОРТОВОГО КЛЮБУ, НЮ ЙОРК, яка здобула в цьому році першенство Першої Дивізії Нім. Ам. Футбольної Ліґи. На фото: в першому ряді від ліва: діти — О. Гірняк, Ю. Ссрант; змагуни — Робертсон, Персі, Голуб, Белл, Надь, Чижович; діти — О. Кудрик, Ю. Гірняк. Другий ряд: мґр. П. Григорович (голова УСК-у), Шмідт (суддя); змагуни — Шміґель, Підгорецький, Снилик, Наливайко, Вітюк, Олинець, Гаврилюк, Шевчишин, Франц, Васильцевич, Клим (секретар), Голюка і Ссрант (опікуни команди). — Фото це зроблене з нагоди останніх мистецьких змагань, які остаточно запевнили УСК-ові чемпіонат Ліґи.

В АМЕРИЦІ

● **Фльота** повідомляє про чергове успішне випробовування ракети „Поляріс", яка пролетіла 1.000 миль, згідно з пляном. Цю ракету випущено з підземного тунелю в Кейп Канаверал на Флориді, і вона летіла понад Атлантиком.

● **З Вашингтону** повідомляють, що в СССР і надалі заглушують авдиції „Голосу Америки" і „Британської Радіової Корпорації", головним чином все те, що відноситься до зірваної Хрущовим конференції в Парижі.

● **Заступниця** крайового голови Американського Червоного Хреста панна Марґарет Ґікі, промовляючи на зборах делеґатів цієї добродійної організації, заявила, що тепер, коли є напружена політична ситуація в світі, ще більше потрібна праця Американського Червоного Хреста. В світі, казала панна Ґікі, немає „ані миру ані війни".

● **В Буенос Айресі,** Арґентина, 18-го травня вибухнули дві бомби, які пошкодили будинок телефонічної компанії і дирекції газової компанії. Ніхто з людей не був поранений. Бомби підклали прихильники колишнього диктатора Хуана Д. Перона.

УХВАЛАМИ ДЛЯ ДОБРА ОРГАНІЗАЦІЇ І СПІЛЬНОТИ ЗАКІНЧЕНО НАРАДИ ГОЛОВНОГО УРЯДУ УНСОЮЗУ В ТОРОНТІ

СХВАЛЕНО НА НАРОДНІ ЦІЛІ $ 10,000. — ЧЕРГОВА КОНВЕНЦІЯ УНСОЮЗУ ВІДБУДЕТЬСЯ НА СОЮЗІВЦІ

Торонто, Канада. — Цілим рядом рішень і ухвал для добра організації і української спільноти, в цьому признанням дол. 10,000 на допомогу різним виховним, науковим, харитативним і подібним інституціям, закінчено тут у четвер 19-го травня річні наради Головного Уряду УНСоюзу. До рішень цьогорічних нарад належав також вибір місця на чергову Конвенцію УНСоюзу, що має відбутись у 1962 році. З запропонованих на таку Конвенцію трьох міст — Филаделфії, Шикаґо і Ню Йорку — обрано Ню Йорк згл. „Союзівку", оселю УНСоюзу в нюйоркському стейті, якщо до того часу вона буде для такої цілі достосована. Екзекутиві доручено поробити в цьому відношенні потрібні відповідні заходи. Винісши цілий ряд постанов і ухвал для добра організації, Головний Уряд УНС в цьому 4-му з черги й останньому дні своїх нарад віддав багато уваги також загально національним справам, як плян скликання Світового Конґресу Вільних українців, що його підтримано в принципі, відповідне вшанування пам'яті Тараса Шевченка в століття його смерти в 1961 році та загальному громадському станові й активності. Головний предсідник Дм. Галичин, закликаючи головних урядовців та через них і весь загал членства УНСоюзу до дальшої ще наполегливішої праці для добра своєї організації, своїх спільнот в ЗДА і в Канаді та для допомоги визвольним змаганням українського народу, пізно по полудні закрив наради Головного Уряду УНСоюзу, які закінчено відспіванням українського Національного Гимну.

УКРАЇНЦІ КАНАДИ ПЕРЕМОГЛИ: СІ-БІ-СІ ПРИПИНИЛА ПОКАЗ ОБРАЗЛИВОГО ТЕЛЕФІЛЬМУ

Торонто, Канада. — Українська громадськість Монтреалу, а з нею й українці не тільки Канади, але й усіх інших країн поселення, здобула велику перемогу: Канадійська радіова корпорація Сі-Бі-Сі на рішуче домагання українців Монтреалу й у відповідь на їхні протести припинила дальший показ фільму про процес Шварцбарта, який знеславлював пам'ять Гол. Отамана Симона Петлюри та зневажав українські національні почування. Саме в тому часі, як Головний Уряд УНСоюзу, що окремою резолюцією та відповідними телеграмами підтримав ведену українцями Монтреалу протестаційну акцію, закінчував свої річні наради, наспіла вістка від інж. Граба з Монтреалу та від дирекції Сі-Бі-Сі в Оттаві, що фільм перервано в середині його показу та що його вже не будуть висвітлювати. В додатку українці матимуть нагоду під час спеціяльного телевізійного панелу доказати незгідність цього фільму з історичними фактами та виявити його образливу для українців суть. Українська громада Монтреалу та її провідники, що з великим зусиллям, наполегливістю і завзяттям вели протестаційну акцію, мають велике задоволення, що його дає їм важко здобута перемога і заслужила на признання від усіх, що люблять правду.

Японія ратифікувала союзницький договір з ЗДА

Токіо. — Японський уряд перевів через парлямент ратифікацію союзницького договору з З'єдиненими Державами, зламавши спротив опозиції, яка всіми засобами, включно з фізичною силою, не допускати до переведення голосування. Соціялісти з двох японських лівих партій в японському парляменті забарикадували зсуненими з коридору меблями двері від кабінету голови парляменту Іхіро Кійозе, щоб не допустити його до відкриття засідання. Подібних штучок вони допускались супроти своїх парляментарних колеґ, силою зупиняючи їх в коридорі, щоб не впустити на залю ітп. Тоді викликано до будинку парляменту поліцію, яка очистила коридори з соціялістичних авантурників. Коло 500 поліціянтів впродовж пів години „виносили" — по чотири поліціянти на одного протестуючого соціялістичного посла — фанатичних противників приязни Японії з Америкою. Коли на залі залишились самі тільки члени урядової більшости — голова піддав договір під голосування повстанням з місць: всі встали і договір ратифіковано. Він має перейти ще через схвалення у вищій палаті парляменту, але уряд має там дві треті більшости. Новий японсько-американський договір з 19 січня ц. р. має важливість на 10 років і дає Японії куди більші права, аніж попередній. ЗДА зобов'язані поспішити Японії з допомогою на випадок заатакування її, а Японія має цей обов'язок обмежений. Так само Японія має право „вето" проти висилання Америкою стаціонованих збройних сил ЗДА на території Японії на будь-який інший воєнний фронт.

● **Інж. Осип Бойдуник** вернувся з Канади до З'єдинених Держав Америки для відбуття дальших зустрічей із членством ОДВУ і братніх організацій і для розмов з провідними українськими діячами у ЗДА.

ЗОРГАНІЗОВАНИЙ В НАТО ЗАХІД СОЛІДАРНО ПІДТРИМУЄ АМЕРИКУ

Париж. — 15 західніх держав, зорганізованих в Північно-атлянтійському пакті (НАТО), заявили свою „повну солідарність" в обличчі відновленої Хрущовим холодної війни. 15 міністрів закордонних справ членських країн НАТО зібрались в минулий четвер у Парижі для вислухання звітів державного секретаря Крістіяна Гертера, англійського міністра закордонних справ Селвина Ллойда і французького міністра Моріса Кув де Мурвіля, як безпосередніх свідків і учасників тієї історії, що її накоїв Хрущов. Ця конференція була заповіджена вже раніш, коли світ сподівався, що відбудеться ділова конференція „на вершинах"; три західні великодержави, учасники такої конференції, мали безпосередньо після її закінчення поінформувати всіх членів про хід і висліди своїх нарад. Коли несподівано Хрущов сторпедував конференцію, Рада НАТО, що складається з 15-х міністрів, зібралася на три дні раніше. Державний секретар Гертер у своєму звідомленні висловив переконання, що інцидент з літаком „У-2" послужив Хрущову тільки як претекст до зірвання конференції, що його постановлено в Москві вже раніше, незалежно від того інциденту. Гертер, заявив, що він переконаний, що Хрущов бут би знайшов іншу причину для зірвання конференції, як би не мав арґументу американського літака. За звідомленням „Юнайтед Пресс Інтернешенел", Гертер за закритими дверми подав міністрам союзових держав ближчі інформації про розвідчі лети американських літаків над совєтською територією та буцім-то твердив, що ці лети були ведені для добра не тільки Америки, а цілого оборонного бльоку НАТО і що вони здобули для військових кіл НАТО надзвичайно цінні відомості. Американські кореспонденти стверджують, що серед американських союзників можна почути голоси критики під адресою способу, як американські чинники поставились до того летунського інциденту та щодо часу, що його вибрано для такої летунсько-розвідчої місії. Але всі ці держави тепер одностайно признають, що Хрущов створив ситуацію, в якій треба проявляти найбільшу солідарність, рішучість і готовість на всі можливі несподіванки, що їх може принести дальша совєтська політика. — В найближчий понеділок мала відбутись в Парижі конференція всіх американських амбасадорів із країн, приналежних до бльоку НАТО. Однак тому, що Рада Безпеки Об'єднаних Націй радитиме над совєтською скаргою проти „американської агресії", то державний секретар вертається швидше до Вашинґтону.

В понеділок Рада Безпеки ОН розглядатиме скаргу СССР проти Америки

Об'єднані Нації. — Рада Безпеки Об'єднаних Націй скликана на найближчий понеділок задля розгляду совєтської скарги проти нібито систематичного порушування совєтського повітряного простору, що становить „небезпеку для світового миру". Совєтську скаргу арґументуватиме міністер закордонних справ Андрей Громико. Сподіваються, що приїде французький міністер закордонних справ Кув де Мурвіль. Американську сторону репрезентуватимуть державний секретар Крістіян Гертер і амбасадор в ОН Генрі Кебот Лодж. Цей останній приїхав до Вашинґтону, щоб узяти участь в привітанні президента Айзенгавера та, після того, негайно повести наради над ситуацією, що склалась у висліді звороту в совєтській політиці. Генеральний секретар Об'єднаних Націй Даґ Гаммершилд проголосив широку заяву у зв'язку з крахом Паризької конференції. Він заповів, що Об'єднані Нації будуть старатися допомогти до розв'язування тих проблем, які мали бути предметом нарад на вершинній конференції у Парижі.

Хрущов трохи стушував тон в своєму виступі у Східньому Берліні

Берлін. — Нікіта Хрущов прибув в минулий четвер до Східнього Берліну, де комуністи зорганізували йому прийняття, наче геросві і тріюмфаторові. Закрито на той день школи, а дітей, робітників з фабрик і службовиків зігнано для проявлення „народного ентузіязму" для поневолювача народу. На летовищі Хрущов відчитав із заздалегідь приготованого тексту промову, в якій закидав З'єдиненим Державам, що це вони „сторпедували" і „саботували" конференцію „на вершинах". Хрущов нахвалявся, що комуністичний табір такий сильний, що Америка не може „робити все те, що хоче". Але, зрештою, промова Хрущова була поміркованішою, ніж її сподівались: він ні разу не згадав прізвища Айзенгавера і поминув всякі персональні атаки на нього, нічого теж не сказав про підписання сепаратного мирового договору з Східньою Німеччиною. Говорив тільки про конечність підписання договору з Німеччиною та повторив свою пісоньку про перетворення західнього Берліну у „вільне місто". Він заявив, що приїхав до своїх „вірних приятелів", східньо-німецьких комуністів „на їх запрошення" та прославляв штучно Совєтами створену Східню Німеччину, як „першу миролюбну державу робітників і селян в історії Німеччини". Він заповів, що Совєти далі будуть продовжувати політику миру і співіснування між народами.

У СВІТІ

● **Вся совєтська преса й узагалі цілий комуністичний пропаґандивний апарат** у широкому світі — наставлені на очорнювання Америки, як винуватця розбиття Паризької конференції. Заяву през. Айзенгавера про припинення дальших летунських місій над Совєтську територію — Совєти для своїх громадян промовчали. Промовчується реакцію вільного світу на поведення Хрущова. Зате роздувається всі образливі й погрозливі завваги, що їх Хрущов зробив в Парижі. По цій самій лінії ступає вся комуно-китайська преса і радіо.

● **Англійський маршал вайкаунт Монтґомері,** безпосередньо перед відлетом з Лондону до комуністичного Китаю, куди він полетів на запрошення збоку Мао Тсе - тунґа, старався виправдувати Хрущова й приписати вину за розбиття Паризької конференції Америці. В хвилині, коли през. Айзенгавер признав, що розвідчі лети над совєтською територією належать до американської оборонної політики — заявив Монтґомері — годі було сподіватися, що Паризька конференція буде успішна. І так воно і сталося: вона взагалі не відбулась.

● **На Філіппінах** авто з п'ятьма американськими морськими старшинами дісталось під обстріл з хащів, при чому два старшини були поважно ранені. Філіппінська поліція шукає винуватців засідки.

● **На Формозу** прилетіла перша ескадра американських суперсонічних бомбардувальників, що ними Америка скріпила національне китайське летунство.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917. — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City and Foreign Rates:: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Париж і американські вибори

В минулий понеділок, коли тільки Нікіта Хрущов зголосив свій ультиматум на адресу Д. Д. Айзенгавера, стало ясно, що той несподіваний розвиток подій у Парижі неминуче матиме свої наслідки й на внутрішньо - американському форумі. Наприклад, одні журналісти відразу заявили, що „Хрущов увів Ричарда Ніксона до Білого Дому", а інші — навпаки — добачали у виступі Хрущова важкий удар для шансів вигри у виборах нинішнього віце-президента.

Коли в демократичних виборах остаточно все зводиться до особи кандидата, то все ж аґітація „за" і „проти" орудує арґументами ширшої натури. У даному випадку йде про те, що закордонна політика раптом висунулася вперед і притемнила внутрішні проблеми. Кожний робітник, службовець, фармер, купець, промисловець, кожний мужчина і жінка на велетенському американському обширі між двома океанами не говорять ні про що інше, як тільки про брутальні виступи Хрущова в Парижі, про його лайки і погрози, про образи, що їх зазнав Айзенгавер, почавши від відкликання запросин його до Москви і скінчивши демонстраційно - різним трактуванням його, Айзенгавера, де Голя і Мекміллена. Ясно, що в такій атмосфері і при таких настроях момент американсько - совєтських взаємин мусить грати велику, якщо не найпершу ролю у передвиборчій аґітації і в самих виборах.

Крах у Парижі мусить мати свій вплив на передвиборчу аґітацію хоч би тому, що Хрущов одним помахом перекреслив перше слово у виборчому гаслі республіканської партії „мир і добробут". Це гасло було добре в атмосфері Кемпу Дейвіда, що ось — мовляв — республіканський уряд ґарантує мир добрими відносинами з Совєтським Союзом, і взаємними відвідинами, вершинними конференціями і т. д. Але це гасло не підходить до потреб часу воскреслої холодної війни, яку треба вести методами ще гострішими й рішучішими, як большевицькі, якщо Америка хоче її виграти. Але не тільки Республіканська партія мусить зревідувати свою виборчу стратеґію. Демократична партія, яка в своїх передвиборчих кампаніях завжди клала більший натиск на питання соціяльно - економічного характеру, тепер мусить поважно призадуматись, як достосуватись до настроїв громадянства.

У критичних днях Парижу, від понеділка 16 до четверга 19 ц. м., лідери демократичної більшости в Конґресі заманіфестували повну солідарність з президентом Айзенгавером. Груба поведінка Хрущова викликала наче автоматично в публічній опінії вільного світу симпатії для Айзенгавера. Але не виключене, що за місяць-два, коли Париж уже дещо призабудеться, а передвиборчі пристрасті в Америці зростуть, — зміниться також тон міжпартійної полеміки. Коли Волтер Ліпман у „Филаделфія Інквайр" вже 19 травня ц. р. у статті „Помилки загрожують американському престижеві" вбачає причину Паризького краху не в політиці СССР і поведінці Хрущова, а в „помилках" республіканського уряду ЗДА, то не можна виключити можливости, що він знайде послідовників у передвиборчій кампанії .

Очевидно ,керівні діячі обох американських партій свідомі того, що вони не дадуть себе провокувати Хрущову на такі спори довкола закордонної політики ЗДА, які давали б атути комуністичній пропаґанді. Але в умовинах повної свободи говореного й друкованого слова завжди існує небезпевикористання її понад міру. Можна тільки бажати, щоб раптове зактуалізування проблеми американсько - совєтських взаємин на тлі Паризького зудару знайшло відгук у передвиборчій кампанії на конструктивний лад: в доказуванні, на прикладі поведінки Хрущова, що з Совєтським Союзом немає можливостей „співіснувати", що політика стискання рук убивникам і обмін з ними компліментами, усмішками та візитами невідхильно кінчається крахом. Відповідно до новоствореної ситуації відкривається місце в передвиборчій аґітації для найгострішого формулювання політики ЗДА супроти Москви. Тут наче сама собою напрошується конечність — покласти більший натиск на проблему уярмлених народів на Сході Европи.

Це вже безпосередньо заторкує теж і національні групи в Америці, які у зв'язку з драматичним банкрутством співіснувальної закордонно - політичної течії урядової політики мають широке поле для власної активізації: адже Хрущов сам потвердив слушність тверджень тих, які на власній шкірі пізнали його імперіялізм, що він не є партнером для Америки! І ніхто інший, як Хрущов, повчив тепер кожного кандидата на нового президента З'єдинених Держав — не квапитися приймати запросини на візиту в Москві. Здоровий інстинкт американського народу скаже йому вибрати такого нового президента, який не лише знатиме, хто такий Хрущов і що таке Москва, але й говоритиме до них правильною мовою.

Агенти Москви

Ні для кого у З'єдинених Державах Америки не є таємницею, що комуністична партія ЗДА відіграє на американському терені ролю чужоземної підривно - шпигунської експозитури і що тому її не можна трактувати, як американську партію, зв'язану так чи інакше з поняттям демократії та американського способу життя.

Свою пов'язаність з Москвою і безоглядну слухняність до її доручень і вимог американські комуністи пробують на всякі лади заперечувати, але кожен їх виступ і кожна заява є фактично підтвердженням їхньої повної залежности від диспозиційного центру в Москві.

Незаперечним доказом експозитурної ролі американської компартії може бути й опублікована 10 травня ц. р. заява її крайового секретаріяту з приводу інциденту з розвідувальним літаком „У-2", підписана ґенеральним секретарем цієї партії, Гусом Голлом — тим, до речі, що в своїх зізнаннях перед сенатською комісією безпеки в 1934 р. ствердив відкрито, що він хотів би мати Америку із совєтським урядом.

Заява крайового комітету компартії ЗДА передрукована московською „Правдою" та іншими совєтськими газетами, а також комуністичними органами в країнах Західної Европи й Азії, не тільки критикує уряд ЗДА за вислання понад територію СССР розвідувального літака, але й таврує цю справу як „ганебний" та „провокаційний" акт, що за нього мусить нести відповідальність також і президент Айзенгавер. Всупереч усім фактам і дійсному ставленню американського народу до справи з літаком „У-2", в заяві суґерується, що „агресивне вторгнення американського військового літака на територію Совєтського Союзу" викликало в усій Америці хвилю „обурення і гніву", і що „мало було випадків, щоб американський народ виявив таке глибоке обурення з приводу дій власного уряду".

Ціла заява крайового комітету американської компартії зредаґована так, що, якби з такою самою заявою виступили в СССР у відношенні до свого уряду совєтські громадяни, то, згідно з статтею 58-ою совєтського кримінального кодексу, вони мали б бути засуджені до „найвищої міри покарання" — кари смерти.

А ще треба пригадати, що комуністична партія ЗДА є водночас постійно шпигунським оком і вухом Москви на американській території, куди загрозливішим для безпеки З'єдинених Держав, як неозброєні розвідувальні літаки „У-2" для Совєтського Союзу.

НІМЕЧЧИНА — ДАЛІ НАЙПЕРША ПРОБЛЕМА

Мюнхен. — У підготові до нещасної Паризької конференції „чотирьох великих" бралось під увагу, що одною з „неспокійних справ" на конференції буде проблема роздвоєної Німеччини. Ця проблема тісно пов'язана з проблемою роззброєння, про яку в першу чергу гадалося дискутувати на конференції. Якщо швидко не прийде до обмеження теперішнього зброєння держав, то перегони в зброєнні підуть далі ще швидшим темпом. І в такій ситуації Німеччина буде ще більше „невральґічною точкою" світової політики.

Така ситуація Німеччини є наслідком її роздвоєння. Об'єднана Німеччина (а в теперішніх обставинах це значить — демократична) могла б бути невтральною країною, як, наприклад, Австрія є сьогодні свого роду буфером - відпружником між державами НАТО і совєтським бльоком. Але така Німеччина, як тепер, творить небезпеку, бо може стати причиною нової світової війни. В східній зоні Німеччини стоїть більше як 20 совєтських дивізій і німецька „народна армія", яка може виставити до бою 300,000 вояків. Західня Німеччина, як член НАТО, будує свою національну армію, якій, в інтересі держав НАТО, дають атомову зброю. Кожний знає, що людність совєтської зони є ворожа до накинутого Москвою комуністичного режиму. Що може статися, якщо в совєтській зоні вибухне повстання? Чи зможе Західня Німеччина спокійно дивитися на винищування своїх братів совєтськими танками?

Тепер режим московського комісара для совєтської зони Німеччини, Ульбріхта, поспішає змінити суспільне обличчя своєї республіки: там де суцільна колективізація сільського господарства. Таким способом хочуть комуністи забезпечити себе проти „повороту до капіталізму", а також утруднити злуку розірваних частин Німеччини.

Які надії мали німці на Паризьку конференцію? Є тут різні відтинки в суспільстві. Люди, відповідальні за політику Західньої Німеччини, розуміють, що Москва з різних причин не захоче випустити східню зону із своїх рук. Тому ці люди бажають, щоб залишилось так, як є, аби Західній Берлін зберіг свою незалежність від Москви. Правда, голова уряду Західньої Німеччини Аденауер у своїй статті для офіційного „Бюлетеню" з 30го квітня ц. р., висловив надію на „несподіванку", яка може принести Німеччині „об'єднання і свободу". Однак, ця надія на чудо не може нікого захопити. Люди в Німеччині пережили фантастичну політику Гітлера, який навіть напередодні катастрофи в 1945 році тішив своїх громадян „чудесною зброєю", здібною знищити всіх противників Німеччини. Тому, замість віри в політичне чудо, німці займаються реальними справами: працюють, будують, засновують нові підприємства, творять нові наукові установи. Як показує дослідження опінії громадян Західнього Берліну, 20% населення міста живе в страху, що може прийти комуністична влада, 40% байдужа і 40% має деяке довір'я до західніх держав, які, мовляв, не допустять зміни режиму.

Д-р Аденауер переконував Віллі Брандта, голову Західнього Берліну, щоб він улаштував перед Паризькою конференцією плебісцит в справі самоозначення населення міста. Віллі Брандт відмовився від цього рішучого кроку, бо вважає, що плебісцит треба залишити в резерві, на крайню потребу. Як повідомляють очевидці, життя в Берліні тепер найспокійніше, порівняно з попередніми роками. Великі фірми вкладають значні суми в нові фабрики. Однак, на всяку несподівану пригоду, управа міста і приватні особи подбали, щоб в разі нової бльокади, місто було забезпечене харчовими продуктами не менше як на десять місяців...

В різних містах Німеччини, також у Мюнхені, відбуваються віча протесту проти розділу Німеччини і проти примусової колективізації в совєтській зоні. Німці вимагають для себе права на національне самовизначення. На це домагання відповідь дала московська „Правда" з 23-го квітня, мовляв, було б наївністю визнати „формальне право" самовизначення народів для німців, бо це привело б до знищення здобутків „соціялізму" в Східній Німеччині...

П. С.

Франція остаточно перевела нову зміну своєї конституції

Париж. — Урядові Мішеля Дебре вдалося перевести через Сенат зміну конституції 5-ої Французької Республіки в тому дусі, що до т. зв. Французької Спільноти — на зразок Британського Коммонвелту — зможуть належати також недавні французькі колонії, які стануть цілком незалежними державами. Голосування в Сенаті у минулий вівторок 17 ц. м. дало 146 голосів „за" і 97 „проти". Нижча палата французького парляменту, Палата депутованих, ухвалила ту зміну 11 травня 280 голосами проти 174. У Сенаті так само, як в Палаті депутованих опозиція обурювалась на уряд, що не дозволив на ніякі зміни ні поправки в законі та ставив до парляменту ультимативну вимогу затвердити урядовий проєкт без найменших змін. Безпосереднім наслідком тієї зміни французької конституції буде приступлення до Французької спільноти республіки Малаґасі (кол. Мадаґаскар) і Федерації Малі (Судан і Сенеґаль). Те саме стосується ще одної африкансько - муринської держави, що дістане суверенність з кінцем цього року, а саме т. зв. Рівникової Унії, що буде складатись із злуки трьох африканських провінцій.

РОЗЧИНЕНЕ ВІКНО...

Розчинене вікно у дощ і вечір.
Співає дівчина в яснім вікні.
Я слухаю, і падають мені
Каштанів білі пелюстки
на плечі.
У пісні тій хвилює
кожен звук —
Жага, і жаль, і мріяння
дівочі,
Летить мелодія в обійми ночі
І пелюстками падає на брук.

ПЕТРО ВІБА

Д-р Ростислав Сочинський

З ДЕСЯТИЛІТНЬОЇ ПЕРСПЕКТИВИ

Вкедовзі відбудеться в Торонті Третій Науковий З'їзд українських лікарів і лікарів-дентистів ЗДА і Канади, на якому врочисто відзначиться 10-ліття існування Українського Лікарського Т-ва в Америці. Наступне число „Лікарського Вісника" буде присвячене цій річниці. На жаль, з різних причин не буде змоги видати з нагоди З'їзду окремого альманаху, як це зробив Шикаґівський Відділ УЛТА в 1958 році.

Головна Управа УЛТА в грудні місяці минулого року доручила авторові цих рядків зібрати від Відділів Т-ва та від окремих колеґ матеріяли для представлення 10-літньої діяльности УЛТА. Скласти 10-річну хроніку Т-ва, навіть маючи під руками всі потрібні матеріяли, не така легка справа. Для цього потрібно чимало місяців безупинної праці. Історія діяльности нашого Т-ва раз-у-раз збагачується докладно обробленими сторінками, які колись дадуть повний образ 10-літнього періоду праці УЛТА. Ми можемо тут подати лише, на підставі досі переглянених матеріялів, поверховний калейдоскоп того, що творило його історію.

Кінець 1948-го й увесь 1949-ий рік були періодом підготовної праці, ініціятором і рушійною силою якої був д-р Роман Осінчук. У цьому часі він нав'язав безліч контактів як із тут народженими, так із новоприбулими до Америки українськими лікарями, розіслав коло 200 листів, видав 34 референції для здобуття праці колеґам та сотки усних інформацій у цій справі. Вмістив низку статтей в українській пресі в ЗДА й за океаном, врешті створив Організаційний Комітет, який під його головуванням складався з таких осіб; Т. Воробець, Я. Восвідка, Т. Олексіюк, А. Сиротенко. Ця діяльність завершилась першими загальними зборами, а значить і фактом заснування Українського Лікарського Т-ва в Америці 22го січня 1950 року в Ню Йорку.

П'ять перших років діяльність Т-ва відбувається під головуванням щорічно перевибираного д-ра Р. Осінчука, а чотири дальші роки — під головуванням д-ра Я. Восвідки. Від травня 1959 року Т-во очолює д-р Б. Макарушка.

В листопаді 1950-го року УЛТА одержує чартер і формально реєструється владою.

Число членів зростає з року на рік. З 150-ти у 1950 році збільшується до 296 у 1955 р. і понад 400 у 1960 р. При цьому переводиться колосальна праця утримування взаємного контакту поміж лікарями й заведення картотеки з актуальними адресами членів, що, мандруючи з місця на місце, ці адреси міняють. Врешті утворюються Відділи Т-ва (Дітройт, Филаделфія, Метрополія Ню Йорк, Клівленд, Торонто, Рочестер, Боффало, Балтімор), які розгортають широку діяльність на місцях.

У перших роках багато зроблено в ділянці професійної допомоги у формі інформацій та підшукування праці для новоприбулих, порад для стейтових іспитів, референцій і таке ін. Пороблено інтервенції Централею й Управами деяких Відділів у справі полегші нострифікації европейських дипломів.

По місцях осідку Відділів відбулися сотні сходин членів із науковими рефератами й дискусіями на професійні та громадські теми. Програми загальних зборів Централі й деяких Відділів включали також наукову частину з медичними доповідями. Від 1956 року щодва роки відбуваються окремі наукові з'їзди (Шикаґо, Клівленд, у цьому році — Торонто) які мають величезне професійне, товариське та національно - громадське значення. З доповідями виступали не раз визначні особи з американського лікарського світу.

Ціла низка товариських зустрічей, бенкетів, балів, літературно - мистецьких вечорів, спільних прогулянок, не тільки залишили по собі приємні спомини, але й скріпили співжиття членів Т-ва як між собою, так і з загальною українською громадою.

Одним із завдань УЛТА, накреслених основниками Товариства, яке сформулював д-р Р. Осінчук у програмовій доповіді на перших загальних зборах п. н. „Лікар і наша спільнота в Америці", була популяризація медичних засад серед широких мас громадянства, зокрема в ділянці профіляктики. Це завдання виконували члени Т-ва також, даючи популярно - медичні лекції на форумі різних українських громадських орґанізацій або вміщуючи статті в українських щоденниках та журналах.

Багато наших членів приймало й приймають активну участь в українських наукових (НТШ, ВУАН, Укр. Технічний Інститут, Укр. Наук. Інститут), в громадських, харитативних, церковних та політичних організаціях. Це також одна з засад УЛТА — заохотити своїх членів бути не тільки добрими лікарями, але й громадянами - суспільниками.

Епохальною подією не тільки в житті УЛТА, але й у житті всієї української лікарської еміґрації, була поява органу Т-ва, журналу „Лікарський Вісник" у травні місяці 1954го року, який виходить тепер періодично, як квартальник. Головним редактором журналу, за вийнятком двох років, коли це завдання виконував д-р Я. Восвідка, був д-р Р. Осінчук. Журнал є одним із найпомітніших проявів діяльности УЛТА. Досі вийшло 17 чисел.

Головна Управа й Управи Відділів УЛТА співпрацювали з нашими центральними й місцевими організаціями на терені всієї Америки. Одною з визначних подій останнього часу була конференція головних управ професійних товариств Америки з участю УЛТА, Т-ва Укр. Інженерів, Тва Укр. Професіоналістів, Т-ва Укр. Правників. Наради відбулись у Ню Йорку 12-го березня 1960 р. і були присвячені справі спільних виступів на громадському терені. Тисячі долярів вплинуло до кас різних наукових, культурних ,громадських та інших українських установ від Централі й Відділових Управ, не вчислюючи індивідуальних, не раз княжих пожертв наших членів. Інші тисячі долярів, якщо це можна обрахувати грошовою вартістю, пожертвували наші члени у формі безплатної або півплатної фахової праці в таборових оселях нашої мо-

(Закінчення на стор. 3-ій)

НА ТЕМИ ДНЯ

„НАЙБІЛЬШ ГУМАННА ЛЮДИНА" — ЛЕНІН...

Минулого місяця у совєтській імперії відзначено 90-літню річницю з дня народження „батька" міжнародного комунізму, Володимира Леніна. Лише завдяки його надзвичайним здібностям та демонічним інтриґам перемогла у 1917 році „жовтнева революція" і прийшли до влади большевики.

Верховним аранжером цих ювілейних святкувань був ніхто інший, як „геніяльний перемник" Ленінової ідеологічної спадщини, Нікіта Хрущов. Скрізь при ювілейних урочистостях, в промовах червоних достойників, у пресі та в радіо, на всі лади повторювано, що теперішні обставини й сучасна політична дійсність в СССР „живцем нагадують" ленінську добу соціялістичної справедливости. А самого Леніна називано при тій нагоді „найгуманнішою людиною" в історії! При чому недвозначно підкреслювано, що „золота ера" настала саме тепер, за режиму другого найбільшого „гуманіста" Хрущова...

Під час цих святкувань впадало в очі замовчування безпосереднього наступника Леніна на кремлівському червоному престолі — Сталіна! Так, як би його ніколи не було, якби не існувало довгого та жорстоко - кривавого сталінського режиму. Лише декілька разів прилюдно згадано його ймення, з додатком, що він допустився „деяких помилок" щодо інтерпретації і практики (!) соціялістичної демократії...

Закордонні спостерегачі нагадують, що теперішній кремлівський верховода завдячує свій престижевий успіх не Сталінові, але самому таки „безсмертному" Ленінові. В найбільш критичних моментах, змагаючись за владу із своїми противниками, покликався Н. Хрущов на ймення, діла та політичну лінію — Леніна. І за кожним таким магічним зворотом - заклят-тям у сторону Леніна побивав Хрущов на голову своїх політичних супостатів!

З нагоди ювілею перевидано у мільйонових тиражах Ленінові твори, а перед тим покликано до життя різні видавничі комісії, запряжено до наполегливої роботи найкращих публіцистів та „істориків" ленінської доби. Засипано всі бібліотеки і інші пропаґандивні пункти макулятурою про найбільшого „світоча" комунізму, „найкращу людину" із галерії „безсмертних". Цитуючи ювілейні тиради з московської і всесоюзної преси, закордонні обсерватори з іронією виловлюють ті місця, де з „найглибшою" емфазою совєтські борзописці називають Леніна „найбільш шляхетною, найбільш гуманною істотою на земній кулі, людиною глибокої мудрости і передбачливости,". В тому критичному часі — від 1917 до 1922 рр., — як кров лилася потоками, як гинули мільйони жертв в судорогах комуністичного експерименту, „добряга" Ленін знаходив час, щоб відвідувати по домах і шпиталях Москви своїх хворих приятелів, або цікавитися тим, як проживає його приватний шофер.

Списано й видруковано гори паперу, щоб увіковічнити життя людини, яка запалила світову пожежу, що охопила одну п'яту ґльобу. Приватні апартаменти Леніна в Кремлі стали червоною Меккою для мільйонів „паломників", зокрема молоді. В найближчому сусідстві з апартаментами Нікіти Хрущова знаходиться шість скромно влаштованих кімнат, захованих в такому стані й стилі, як то було за життя їхнього тодішнього мешканця Леніна. Два прості залізні ліжка, декілька плетених крісел, невибагливий письмовий стіл та декілька шаф із книжками — ось так виглядає це „святилище". Дбайливо відновлено для масового напливу „прочан" Ленінський музей біля Червоної площі. Цілий рік ось так, з такими блюзнірськими гомаґіями перед цим червоним божком відзначатимуть 90-літні народини того, хто замість обіцяного „раю", завів мільйони людей у передсінок самого пекла.

А. Ч.

С. Риндик

ВІДЛІТАЛИ ЖУРАВЛІ

(Оповідання А. З.)

(4)

У нашім гуртку була пара непевних елементів: я і директор якогось департаменту міністерства шляхів. Моя непевність походила з тісноти штиблетів, що кожної хвилі могли зробити з мене повного інваліда, а директор мав хворе серце. Тим часом до Гусятина треба було відмахати 50 верстов, найменше!

Дивлячись, як переганяли нас на возах інші журавлі, директор злився, кляв, раз-у-раз казав „на зломану голову,,, а нарешті заявив:

— Думаєте, що всі вони тікають від большевиків?

— А то ж від кого ще? здивувався я.

— Деякі тікають від інших ворогів...

— Від яких інших?

— Чоловіки від жінок, а жінки від чоловіків! Так, так. От ви мурмочете щось про журавлів. Але правдиві журавлі відлітають кожний із своєю журавонькою, а не секретарочкою, не з канцелярською силою. Подумаєш, сила! Подивіться онде на ту силу: іде червона, мов півонія, і сміється, наче її на весілля везуть. А ми з вами мусимо пішодрала волоктися!

Та Бог не без милосердя, а козак не без долі. Небезпека попастися в большевицькі лабети так вплинула на серце директора, що він скоро вибився на чоло нашого походу, а ще трохи пізніше випередив нас на пару сот метрів. Найбільший лік на хвороби — стимулювання нервів. Тільки я, ледве тлінний, волікся далеко позаду.

Коли розвиднілось, ми дійшли до якогось села. З-поза воріт тивились на нас нахмурені люди і гавкали собаки. На одному перехресті стояв гурток дядьків у кожухах Наші привіталися. З гурту ніхто не обізвався. Я відчув, що треба прискорити ходу, щоб дігнати своїх... Ідучи ззаду, я завважив, що люди вп'ялили очі в мої штиблети. А коли я їх проминув, то почув за собою:

— А в цього пана добродія якісь дуже нацинальні сапожки...

— Але ловкі. Хороші сапожки.

— Буржуйські!

— Да... розносять наше добро.

— А бєдний народ ходи босий. Сволочі!

На мені затерпла шкура, і мені здалося, що зараз мене роззують. Гамуючи біль від клятих штиблетів, я додав ходу і скоро зрівнявся із своїми. А вийшовши за село, негайно скинув штиблети і перезувся в черевики, щоб не випровокувати народного гніву. До цього гніву ми звикли ставитися з великим пієтизмом, незалежно від того, чи він дуже справедливий, чи не дуже. Він завсіди святий, бо народний.

На вечір ми дійшли до якогось містечка, мабуть, Лянцкоруня. Переночували в одній хаті на краю міста. Виспалися на соломі. Тоді ще була на Україні солома. Господиня дуже нарікала на Петлюру, що запровадив високі податки.

— За царя ми платили від десятини одного карбованця, а тепер сказали платити на ту Україну аж десять карбованців! Люди добрі!

— І ви заплатили?

— Та хто б таке платив?! Та звідки?!

Уранці другого дня ми з'їли на сніданок емашну яєшню. Заплатили за кожне яйпо десять карбованців. Один із наших сказав:

В своїй хаті своя правда
І сила, і воля...

Рушили ми до Гусятина. Директор із хворим серцем покинув нас ще перед досвітком, і коли ми дійшли до Гусятина, він уже крутився коло мосту, де стояла польська сторожа і нікого не пускала за Збруч. Ми були дуже голодні і вирішили насамперед десь пообідати, а вже потім пильнувати мосту. В Гусятині було повно народу. Між людьми ходили різні чутки щодо переходу поза Збруч. Одні казали, що поляки — наші союзники і тому пропустять, а другі, що наші союзники — поляки і тому не пропустять. А що тоді? Пробиватися силою? Ми поклалися на Боже милосердя.

Після довгої шуканини вдалося знайти якусь їдальню, де можна було дістати миску теплого леквару. Це була юшка неозначеної ближче породи: кілька шматочків бараболі, кілька клаптиків якоїсь зеленини і вода. Не знати було, чи куховарі дозволяли тій воді закипіти. При цьому обіді трапилося два випадки. Перший: якийсь журавель з'їв мені хліб! Вичекавши, поки звільнилося за столом місце, я поклав там пів буханки хліба, що лишилася мені з дороги, щоб таким чином забезпечити за собою те місце, а сам став у чергу по юшку. Та коли через пів години вернувся з юшкою до стола, то вже не застав ні місця, ні хліба. Там сидів якийсь добродій і вилизував миску.

— Тут був хліб, — кажу йому.

— Був, — відповів він.

— А де ж він?

— Я з'їв.

— По якому праву? Це ж був мій хліб.

— Вибачте мене, я думав, що він належить до юшки, як воно полагається в кожній їдальні.

Я не знав, що казати, і тільки зауважив йому:

— Треба казати не „вибачте мене", а „вибачте мені". А тепер уступіться і дайте мені вихлептати мою юшку.

Тим часом зголосили, що поляки відкрили міст, і всі люди вже переходять на той бік. Умлюка люди кинулися надвір і їдальня перестала існувати, бо куховарі теж побігли закордон. Потім бачили їх у Тарнові, де один продавав еміґрантам чай у готелі „Бристоль", а другий свинячі бебешки, варені.

Від Гусятина до Копичинець наш гурток ішов пішки. Звідси ми дібралися чавункою до Чорткова. А коли показалися в місті, то натрапили на старого знайомого професора, що перед тим пару разів бував у Кам'янці. Побачивши нас, він сильно здивувався і, не вітаючись, спитався:

— А ви чого тут?

— Утекли від большевиків.

— Від свого народу втекли! — сказав нам роздратовано і пішов.

З ДЕСЯТИЛІТНЬОЇ ПЕРСПЕКТИВИ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

лоді, безінтересовних лікарських оглядин та лікування незаможніх пацієнтів.

Важливим чинником, який скріпив наше Т-во, було спонтанне заснування Українсього Канадійського Т-ва Лікарів у Торонті в грудні 1958 року, яке погодилося стати Відділом УЛТА, даючи почин для спільної організації всіх українських лікарів і лікарів - дентистів Північної Америки. Ця подія мала той добрий наслідок, що найближчий Науковий З'їзд наших лікарів відбудеться на канадійській землі. Це принесе користь українським лікарям як у ЗДА, так і в Канаді. Сподіваємося, що ця співпраця триватиме далі і наші відносини професійно, ідейно, організаційно будуть затіснюватись, а діяльність УЛТА пошириться на всі осередки більших скупчень українських лікарів Канади й ЗДА.

Не хочемо призабути й інших ділянок діяльности УЛТА, де може не вдалося повністю осягнути Товариству наміченої мети, але все ж таки було чимало зроблено. Одна з них — це поглиблення взаємин між лікарями новоприбулими і тут народженими. Хоч можна було б тут зробити більше, все ж таки деякі американські лікарі українського походження брали активну участь у праці Т-ва і навіть були членами Управ Відділів чи членами Головної Управи (Е. Гарасим, В. Петришин, Р. Сімнович, А. Кібзей). Друга справа — це наладнання відносин з українськими лікарями, розсіяними по всьому світі. З деякими, зокрема через „Лікарський Вісник", вдалося нав'язати контакт.

Кілька чисто адміністративних справ, як ось: плачення вкладок, Допомоговий Фонд, передплата „Лікарського Вісника", пильнування за адресами членів (картотека) — всі ці такі самозрозумілі канцелярійні праці, які в американських товариствах, що нараховують десятки тисяч членів, полагоджує платна технічна сила, зростали до великих проблем у нашому Т-ві через байдужість, а то й незрозумілий пасивний опір наших членів і коштували як Централі, так і Відділам затрати соток годин дорогого часу.

Нечисленні одиниці робили дещо для популяризації УЛТА серед широкого українського загалу (повідомлення в пресі про перебіг зборів, з'їздів чи інших подій, загальноінформативні статті про Т-во, виступи представників Управ на з'їздах чи на зборах інших українських організацій). Але все це робилося спорадично, мало зорганізовано.

Докладніші дані про діяльність нашого Т-ва, з цифрами, будуть видруковані пізніше. Тут ми подали нарис лише загальної діяльности Т-ва за останнє десятиліття. За цими короткими рядками криється велика праця й великі осяги. Вони могли б бути більші, коли б тягар Т-ва, що спочиває на плечах жменьки ентузіястів, допоміг нести широкий загал членства. Ми все таки сподіваємося, що святкування 10-ліття УЛТА буде тою переломовою хвилиною, коли більшість наших членів зрозуміє значення нашої організації і вложить також свою цеголку в її розбудову. З невеликим вкладом праці кожного нашого члена Українське Лікарське Товариство в Америці зможе розвинути в багато разів більшу діяльність, яка скріпить авторитет Т-ва та його членів і принесе користь не тільки лікарській громаді, а й усьому українському загалові в ЗДА в Канаді й поза їх межами.

Перед нами стоїть ще багато завдань, які виконані лише частинно, або й зовсім не виконані. Їх можна осягнути тільки спільними зусиллями. Одне з найближчих завдань — це добре зорганізування Третього Наукового З'їзду в Торонті. Тому закликаємо всіх наших лікарів, лікарів-дентистів та споріднені з цим професії взяти у З'їзді якнайчисленнішу участь та привезти до Торонта свої родини, своїх приятелів і знайомих. Це буде сповненням невеликого, але дуже важливого обов'язку, виявом льояльности, поваги й прихильности до єдиної у вільному світі нашої лікарської організації.

Віримо, що на З'їзді віддамо належну пошану основникам Т-ва і всім тим невтомним, ідейним колегам, які повні посвяти, самовідречення і зовсім безінтересовно, з великою втратою дорого часу, спричинилися до організації і дальшого розвитку нашого Товариства.

„Лікарський Вісник", Н. Порк

Бюро статистики праці про наслідки автоматизації праці

Ню Йорк. — Бюро статистики праці в своєму органі „Ди Монтлі Лейбор Рівю" опублікувало висліди механізації праці в 20-ох великих центральних урядах, де електронічні машини виконують важливі обрахунки, потрібні до ведення цих підприємств. З цієї статті виходить, що автоматизація праці не є шкідлива для робітництва, коли є добра воля працедавців і вирозуміння затруднених. Після одного року автоматизації залишився такий стан робітних сил в цих найбільших компаніях в цій країні: 1. Більше як половина затруднених залишилася на тих самих становищах праці. 2. Одна третя затруднених втратила свою працю в користь автоматичних обрахункових машин, але дістала іншу працю в цих самих підприємствах. 3. Одна шоста перейшла на пенсію, померла або добровільно припинила працювати. 4. Тільки чотири особи треба було звільнити з праці внаслідок механізації підприємств. Це все сталося тому, що ці підприємства майже три роки приготовлялися до своєї механізації.

З наших буднів

ЗЕМЛЯЧКА З ПРОБЛЕМАМИ

Людина — це дивна істота: як не має клопоту, то напевно знайде собі його. Так напитала собі „троблю" пані Віра. Начитавшись наукових і ненаукових фікцій про міжплянетні ракети, життя на Марсі, пригоди на Місяці та всякої іншої фантастики, пані Віра раптом усвідомила собі, що її жде на старості років велике нещастя! Що її сини-соколи, яких вона з гордістю називає козаками, сядуть колись до космічних ракет і полетять на Марса, а її стару, самітню, залишать доживати віку на цій мізерній шкаралупині, що зветься Землею . . .

— Я сидітиму на цих круглих сходах у тихі вечори давнтавнські і з тугою споглядатиму на зорі, як колись наші прабабки вдивлялися в курні шляхи, вичікуючи синів з далекого походу . . . І кожна падуча зірка на небозводі буде для мене промінчиком надії, що мої сини вертаються з неба на землю, — мріє в задумі дорога землячка.

Звичайно, це не станеться скоріше, як за двадцять-тридцять років, бо покищо один з її козаків ще ходить до садочка, а другий ледве зводиться на козацькі ноги. Та час, роки, як каже пані Віра, тут не відіграють ролі. Коли хтось візьме собі „на амбіт", то може журитись і сто літ наперед.

Крапку над „і" поставили ті вчені мужі, які пишуть, що коли людство буде далі множитись в такому рекордовому темпі, як досі, то за кількасот літ у світовому театрі не буде сидячих місць, тільки стоячі! Один професор із Каліфорнії обрахував навіть з олівцем у руці, що при такому природному прирості, як дотепер, за 730 років буде на Землі така страшна тіснота, що на одного хлопа припаде лише одна квадратова стопа суходолу!

— Уявіть собі, як виглядатиме тоді цілий світ! — заломила руки пані Віра.

— Як тюрма на Лонцького під час німецької лапанки, або як 7-ма вулиця в Ню Йорку, в неділю по Богослуженні, — відповідаю.

— Отож я й кажу: людські істоти не можуть жити, як комашня, одне одному на голові, вони мусять шукати притулку на інших плянетах! Я вас запевняю, що американці і совєти вже тепер серйозно призадумуються над цією проблемою. Для людського роду немає іншого виходу, як туди — в позазоряні світи! А тепер уявіть собі ситуацію: я маю двох синів тут, а мій брат у Дніпропетровську теж має двох. І ось, уявіть собі, мої сини прилітають на Марса в американській ракеті, очевидно, як американці, а його, тобто братові хлопці, прилітають на совєтській, як совєтчики, або русскі. Ну, а де ми?.. Де українці? — скрикнула пані Віра схвильованим голосом.

. . . Отаке, бачите, горе жінці з проблемами і з буйною уявою. Ще не збулася одної журби, а вже напитала собі другу: що її сини-соколи не заткнуть на Марсі синьо - жовтого прапора, тільки зоряний, американський . . . Ну, я, розуміється, як той, що по професії підносить земляків на дусі, потішив її, що може до того часу братові хлопці зроблять в Україні революцію, проголосять у Києві 5-ий Універсал, а там уже поїдуть здобувати позазоряні світи під нашим, рідним прапором.

Інша річ, що при першій зустрічі американці можуть їх не визнати, якщо і в тих часах ще існуватиме Американський Комітет з його „приватною", непередрішенською політикою . . .

Ікер

Мільйонер Ітон розмовляв з Хрущовим у Парижі

Париж. — Клівлендський мільйонер Сайрус Ітон, діставши вістку, що Хрущов хотів би бачити його, негайно полетів з своєю жінкою до Парижу та безпосередньо перед відлетом Хрущова до Східнього Берліну мав з ним на летовищі під Парижем 10-хвилинну розмову. Ітон буцім-то оповів Хрущову історичний анекдот про Джорджа Вашинґтона з моральною наукою, щоб завжди говорити правду. Коли спитали потім Ітона, чи він думає, що може Айзенгавер говорить неправду, Ітон заперечив. Водночас він оповідав, в якому-то доброму гуморі був Хрущов і як-то Хрущов передав його жінці червоні троянди, що їх якраз дістав був від дітей совєтських „дипломатів", стаціонованих в Парижі. Ітон має 76 років і з снобізму є великим „співіснувальником"; кількакратно вже їздив до Москви. Його дружина внаслідку недуги поліо наполовину спаралізована і сидить в рухомому кріслі. Все одно він забрав її з собою, щоб не проминути такої великої „чести", як говорити з Хрущовим! Сенатор Томас Додд заявив, що Ітона треба піддати під суд за законом Лоґана, що забороняє приватним особам втручатися активно до справ американської закордонної політики, переговорюючи з чужинецькими державними представниками. Американці в Парижі були обурені появою Ітона на прощанні Хрущова на летовищі, після того, як Хрущов стільки разів і так грубо образив президента Айзенгавера.

Концерт на 10-струнній кобзі в Дітройті

Дня 15 травня ц. р. у залі Українсько - Американського Осередку, відбувся концерт кобзаря ветерана Визвольних Змагань полковника Коноплeнка-Запорожця. Не дивлячись на імпрези в багатьох інших осередках в тому часі все ж таки громада людей разом з групою членів Капелі Бандуристів прибула на концерті. Представив присутнім нашого Кобзаря голова Мистецького Клюбу Юрій Кощельняк та дав пояснення про кобзу й покревну її бандуру, а також про кобзаря в минулому, як мистця на терені Европи, а в останніх часах на американському континенті, й побажав артистові успіху в мистецькій концертовій подорожі. Кобзар привітав зустріч з громадянством та Управу і членів Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка, підкреслюючи, що Капеля Бандуристів це є бастіон мистецької слави нашого народу на всьому світі. А цей факт наповнює наше серце радістю та апелює до нашого сумління, що б ми всебічно підтримували всіма можливими засобами велику місію капелі, а також підтримували б бодай присутністю на концертах наших визначних мистецьких одиниць. Позатим Кобзар вияснив різницю поміж бандурою й кобзою, причини зникнення кобзи та заступлення її бандурою та кобзарське мистецтво. В програмі концерту були виконані 26 творів інструментально - вокального характеру від історичних дум, народніх ліричних пісень до веселих мелодій з нашими безсмертними танцями в сполученні з бойовими маршами. Композиції творів: Гайворонського, М. Лисенка, Александрова, Купчинського, як і самого кобзаря та ін.

Концерт перейшов гарно та захопив усіх присутніх. Виступ Кобзаря заполонив душі слухачів. По закінченні концерту багато з присутніх розібрали мистця фотокартки, приходили на сцену гратулювати йому та просили ще завітати з концертом.

● 31 столиці нюйоркського стейті адоптовано 3,112 дітей, що в минулому році в тому стейті адоптновано 3,112 дітей, на 10 відсотків більше як в 1958 році. В самому місті Ню Йорку адоптовано 1,479 дітей.

● Летунство повідомляє, що воно плянує в найближчому часі вимірювати радіяцію в космічних просторах, висилаючи туди ракети „Джорнімен", які складаються з чотирьох частин, і зможуть летіти на висоту до 30,000 миль. Першу таку ракету мають вислати з Кейп Канаверал ще цього місяця.

---

†

Ділимося сумною вісткою
з Приятелями, Знайомими та Односельчанами,
що дня 12-го травня 1960 р.
заосмотрений Найсвятішими Тайнами,
упокоївся в Бозі, по довгій і тяжкій недузі,
на 75-му році трудолюбивого життя,
Наш Найдорожчий
МУЖ, ТАТО та ДІДУСЬ,

бл. п. ІЛІЯ БАГНІЙ

Похорон із Службою Божою відбувся 16-го травня 1960 р., з української католицької церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж., на цвинтар Holy Sepulchre в East Orange, N. J.

Горем прибиті:
Антоніна БАГНІЙ — дружина
АННА і КАТЕРИНА — доньки
Павло ГУТ, Віктор РОМАНИШИН — зяті
ХРИСТИНА, МАРІЯ, ВІКТОР і КАРОЛИНА — внуки

Замість квітів на свіжу могилу Нашої Найдорожчої МАМУСІ,

бл. п. Катерини з Винничуків КОГУТЯК

складаємо:

на видання музичних творів З. Лиська	$ 25.00
на Б-во „Броди-Лев"	$ 20.00
на Український Червоний Хрест в Мюнхені	$ 20.00

В глибокій печалі:
МАРІЯ, НЕСТОР і ЯРОСЛАВ з Родиною
